

Sifatlar va moslashuv

Otning jinsi, sifat oladigan moslashuv qo'shimchalari va birinchi navbatda bilishga arziydigan so'zlar.

Rus sifati o'zi tasvirlayotgan otga moslashib qo'shimchasini o'zgartiradi — jinsda, sonda va kelishikda. Otning jinsini taniy olsangiz, qo'shimchalar kichik qoliqlar to'plamiga bo'ysunadi.

Birinchi qadam: ot qaysi jinsda?

Bosh kelishik birligidagi oxiri buni aytadi; faqat bitta guruhni yodlab olish kerak.

Nima bilan tugaydi	Jinsi	Misollar
undosh yoki -й	erkak jinsi	дом (uy), музей (muzey), стол (stol)
-o yoki -e	o'rta jins	окно́ (deraza), море́ (dengiz), сло́во (so'z)
-a yoki -я	ayol jinsi	кни́га (kitob), неде́ля (hafta), маши́на (mashina)
-ь	ikkalasi ham bo'lishi mumkin — so'z bilan birga yodlang	слова́рь (erk.), дверь (ayol), ночь (ayol)

Bilishga arziydigan istisnolar: *-a/-я bilan tugaydigan so'zlar bilan tasvirlangan erkaklar baribir erkak jinsida qoladi (на́на, дядя́, мужчи́на).*

Ikkinchi qadam: sifatni moslashtirish

Model sifatida но́вый (yangi) olinadi; bosh kelishikda:

Qanday ot bilan	Qo'shimcha	Misol
erkak jinsidagi ot	-ый	но́вый дом — yangi uy
o'rta jinsdagi ot	-ое	но́вое окно́ — yangi deraza
ayol jinsidagi ot	-ая	но́вая кни́га — yangi kitob
ko'plikdagi ot	-ые	но́вые кни́ги — yangi kitoblar

Urg'u oxiriga tushadigan sifatlar *-ой* shaklini oladi, *-ый* emas: большо́й дом, молодóй челове́к. Yumshoq sifatlarda *ы* o'rniga *и*, *о* o'rniga *е* keladi: си́ний, си́нее, си́няя, си́ние.

To'liq jadval

Kelishik	Erkak / o'rta jins	Ayol jinsi	Ko'plik
Bosh	-ый / -ое	-ая	-ые
Tush.	Bosh yoki Qar. kabi / -ое	-ую	Bosh yoki Qar. kabi
Qar.	-ого	-ой	-ых
Jo'n.	-ому	-ой	-ими
Vos.	-ым	-ой	-ими
Pred.	-ом	-ой	-ых

Erkak jinsi va ko'plikdagi tushum kelishigi jonlilikka qarab ishlaydi: jonli narsa qaratqich kelishigini oladi, jonsiz narsa bosh kelishikni saqlaydi. Ayol jinsida esa doim -yю.

Birinchi navbatda o'rganishga arziydigan sifatlar

но́вый	yangi	интерéсный	qiziqarli
ста́рый	eski	ску́чный	zerikarli
большо́й	katta	ва́жный	muhim
ма́ленький	kichik	бы́стрый	tez
хоро́ший	yaxshi	горя́чий	issiq
плохо́й	yomon	холо́дный	sovuq
краси́вый	chiroyli	вкусный	mazali
молодо́й	yosh	у́мный	aqlli
дорого́й	qimmat, aziz	чи́стый	toza
дешё́вый	arzon	свобо́дный	erkin, bo'sh
лёгкий	oson, yengil	ру́сский	rus
трудо́ный	qiyin	последний	oxirgi

Gaplarda

Э́то но́вая маши́на.

Bu yangi mashina. (ayol jinsi, bosh kelishik)

Я чита́ю интере́сную кни́гу.

Qiziqarli kitob o'qiyapman. (ayol jinsi, tushum kelishigi)

Он живёт в большо́м до́ме.

U katta uyda yashaydi. (erkak jinsi, predlogli kelishik)

У меня́ нет свобо́дного вре́мени.

Menda bo'sh vaqt yo'q. (o'rta jins, qaratqich kelishigi)

Я говорю́ с ру́сским дру́гом.

Rus do'stim bilan gaplashyapman. (erkak jinsi, vosita kelishigi)

Э́то моё ста́рые друзья́.

Bular mening eski do'stlarim. (ko'plik, bosh kelishik)

-oro oxiri "v" tovushi bilan aytiladi

но́вого "NO-va-va" deb eshitaladi, "NO-va-ga" emas. Xuddi shu narsa -ero, shuningdek eró va се́годня uchun ham amal qiladi. Bu rus imlosining tovushga mos kelmaydigan kam sonli o'rinlaridan biri bo'lib, har bir o'quvchini bir marta chalg'itadi.